

Saýt sahypasy üçin makala ýazýanlar ýa-da ony barlaýanlar üçin maslahatlar

www.saglyk.info

Makalalary ýazmaga gyzyklanma bildirip, hyzmatdaşlyk edýändiginiň üçin minnetdarlyk bildirýäris. Aşakda makalalary ýazmak boýunça birnäçe maslahatlar, şol sanda çykgytlary görkezmek, formatirlmek we makalanyň stili barada maslahatlar berilýär.

1. Makalanyň 1,200 sözden artyk (800 sözden az) bolmaly däldigini göz önünde tutuň. Çykgytda berilýän sözler bu sanawa goşulmaýar.
2. **Makala ýazylanda hökman anyk sorag (mesele) goýup, şol soragy (meseläni) hemmetaraplaýyn beýan etmeli, onuň hem oňat, hem-de erbet taraplaryny görkezmeli.**
3. **Okyjylaryňyzyň kimdigini göz önünde tutuň.** Makalalaryň esasy okyjylary — lukmançylyk bilimi bolmadyk, bilim derejesi dürli bolan adamlar. Şonuň üçin-de, makalaňyzy ýazanyňyzda şu ýagdaýy ünsden sypdymazlygy haýyş edýäris.
4. Haýsydyr bir mesele boýunça makalany ynandyryjy äheňde ýazmak üçin, beýan edilýän meseläni hemmetaraplaýyn şöhlelendirmelidir. Eger mesele diňe bir taraplaýyn beýan edilip, maglumatlar ýoýulsa ýa-da awtor öz şahsy pikirini okyja zorluk bilen „baglajak” bolsa, okyjy bu makala babatda özbaşdak netije çykaryp bilmeýär. Ýoýulman beýan edilen maglumatlar okyjyny bu babatda öz netijelerini çykarmaga höweslendirýär. Mysal üçin:
 - Beýleki hünärmenleriň gelen netijelerine daýanman, anyk mysallary getiriň. Şonda okyjy özüni gyzyklandyryan mesele boýunça özi netije çykarar.
 - Subutnamasy bolmadyk pikirleri aýtman, anyk subutnamalary, delilleri beriň.
 - Meseläni beýan edeniňizde, ony şahsy nukdaýnazaryndan beýan etmekden saklanyň. Goý, okyjynyň özi netije çykarsyn.
5. Makalada diňe bar bolan subutnamalar toplumyny bermän, eýsem tezisleri düzmeli. Oňat makala täze maglumatlara salgylanýar. Makala amaly taýdan delillendirilen bolup, onda garalýan mesele (sorag) hemmetaraplaýyn beýan edilmelidir. Siziň makalaňyzyň maksady — okyjynyň aňyny maglumatlar toplumu bilen doldurmak däl-de, beýan edilýän mesele barada okyjyda düşüňjani döretmek. Eger makalaňyz beýan edilýän meseläni doly açyp görkezmeýän bolsa ýa-da bellenilen standartlara laýyk gelmeýän bolsa, onuň üstünde gaýtadan işlemek üçin, makalaňyz yzyna gaýtarylar.
6. **Güýçli analiz Siziň delilleriňizi esaslandyrmak üçin iň netijeli usuldur.** Munuň üçin makalada ygtybarly çeşmelerden alnan maglumatlary (sanlar, tablisalar) ulanmak ýerliklidir. Bu usul deňeşdirme we analiz arkaly analitiki netijeleriň çykarylmagyna ýardam berýär.

7. Anýk mysallary, бүтін дүнйá боýнça берилýán anyk maglumatlary ýerlikli ulanyñ. Eger Türkmenistanyñ resmi çeşmeleri elýeter bolsa, olara salgylanyp bilersiñiz. Eger şeýle çeşmeler elýeter bolmasa, şeýle maglumatlaryñ elýeter däldigini öz makalaňyzda aýdyñ. Şeýle maglumatlar çeşmesini üpjün etmekde görelda bolup biläýjek islendik ýurduñ taslamalarynyñ, kanunlara girizilen üýtgetmeleriniñ, statistikanyñ maglumatlarynyñ anyk mysallaryny ulanyñ. Mysallaryñ dürli-dürli bolmagy makalany has gyzykly edýär.
8. Awtoryñ şahsy pikirleri wagyz edilmeli däl. Makalany ýazanyňyzda menlik ýöñkemesini ulanmazlyga çalşyñ. Makalaňyzda şahsy ýa-da haýsydyr bir jemgyýetçilik, syýasy nukdaýnazaryñ wagyz edilýändigine güman edilse, ol awtora gaýtarylýar. Awtor makalanyñ kemçiliklerini düzedip, ony gaýtadan saýtyñ degişli işgärine iberip biler. **Eger Siz makalada şahsy pikiriniizi beýan etmekçi bolsaňyz, bu maksat üçin saýtymyzyñ ýörite bölümi bar. Şeýle makalalaryñ teklip edilen ýagdaýynda, bu barada aýratyn pikir alşyp bileris. Biz Siz bilen hyzmatdaşlyk etmäge hemişe şatdyrys.**
9. Çykgytlaryñ dogry rejelenmegi wajypdyr. Makalada ulanylýan sanlaryñ, maglumatlaryñ we kimdir biriniñ şahsy pikirleriniñ alnan çeşmeleri hökman görkezilmelidir. Saýtyñ işgärler topary plagiaty oňlamaýar we ony aradan aýyrmak üçin degişli çäreleri geçirýär.

«Plagiat — kimdir biriniñ ýazan ylmy işiniñ ýa-da döreden sungat eseriniñ başga bir adam tarapyndan bilgeşleýin ogurlanmagy. Plagiat awtorlyk-hukuk we patent kanunlaryny bozup, plagiaty amala aşyran adamyñ ýuridiki jogapkärçilige çekilmegine esas bolýar... Plagiat esasan hem makalany (ylmy işi, sungat eserini) ýazýan adamyñ başga bir adamyñ pikirini, aýdanlaryny ulanyp, ulanylan çeşmelere salgylanman, başganyñ pikirlerini öz şahsy pikirini hökmünde okyja hödürleýän görnüşinde duş gelyär. Awtorlyk hukugy goralýan eseriñ ýa-da ylmy işiñ öz şahsy pikiriniñ ýa-da eseriñ hökmünde hödürlenmegi, şol işlerde ýa-da eserlerde beýan edilen pikirleri ulanyp, asyl nusgasyna salgylanmazlyk plagiatyñ amala aşyrylandygyny tassyklaýandyr. Şeýle hereketler adatyça „garakçylyk“ diýip atlandyrylýar¹»

10. Çykgytlary bermegiñ tertibi:

- a. Eger çykgyt kitapdan alnan bolsa, çykgyt çeşmelerini: awtoryñ, kitabyñ, neşirýatyñ atlaryny, çap edilen ýylyny, çap edilen çaphanasyny we salgysyny, sahypalaryny görkezmelidir.
- b. Eger çykgyt makaladan alnan bolsa, çykgyt çeşmelerini: awtoryñ we makalanyñ atlaryny, makalanyñ çap edilen žurnalynyñ adyny, neşir edilen senesini we sahypalaryny görkezmelidir.
- c. Makalada ulanylan statistiki maglumatlaryñ çeşmesini çykgytda görkezmelidir (edaranyñ we işiñ atlary, awtoryñ ýa-da awrtorlaryñ atlary, maglumatlaryñ alnan çeşmesini).
- d. Eger çykgyt internetden alnan bolsa, çykgyt çeşmelerini: awtoryñ we işiñ atlaryny, websaýtyñ salgysyny (çelgisini) görkezmelidir.

¹ <http://ru.wikipedia.org/wiki/Плагиат>

11. Žargonlary, dialekt ýa-da gepleşik sözlerini ulanmakdan gaça duruň. Işlikleri ulanyň, sözlemleri gysga we düşnükli düzmäge çalşyň. Kãwagt okyjynyň ünsüni haýsydyr bir uly meseläniň esasy mazmunyna gönükdirmek üçin, berilýän maglumatlaryň möçberini azaltmak zerur bolýar.
12. Makala saýtyň sahypasynda ýerleşdirilen ýagdaýynda, awtora töleg haky geçirilýär. Makalanyň töleg haky kesgitlenilende, onuň iň soňky (saýtda ýerleşdirilen) wariantyndan ugur alynýar.